

juk, a kinyitás alkalmával 250—300 gramm szilárd, üvegszerű jeget találunk, mely az edény belső falaira ráfagyott, míg a még meg nem fagyott víz 0°-t mutat, tehát ez is használható.

A jégnek az edény falairól való levétele végett forró vízbe való mártogatás által az edényt vízmelegítjük, vagy néhány percig várunk, midőn a jéghenger egészben, s könnyen kihúzható. 2 kilogramm só 2 liter vízben feloldva 10 percz múlva 640 gramm jeget ad. A kísérletek ép oly jól sikerülnek nyáiban, mint télben, meleg szobában. Amennyiben ez eljárásnál csak a sóvesztés és az oldat elpárologtatására

fordított munkának költségei jönnek számításba, a jég előállítás költsége megfelelőleg kevésre rúg. Ha a száraz söt poralakban, üvegekben tartjuk készen, minden pillanatban szert tehetünk jégre. A söt poralakban kell e készüléknél alkalmazni, mivel fődolog, hogy ez lehető hamar feloldódjék.

A söt ismét kinyerhetjük, ha az oldatot vízfürdőben elpárologtatjuk. Az oldat a készülékből való kivétel után többnyire vasat tartalmaz, azért a bepárologtatás előtt meg kell szűrni. Ilyen, erős vaslemezből előállított készülék Bernhard P r e t s c h jenai mechanikusnál 20—25 markért kapható. U. P.

TÁRSULATI ÜGYEK.

Fegyzőkönyvi kivonatok a társulat üléseiről.

XIV. VÁLASZTMÁNYI ÜLÉS.

1878, nov. 20-ikán.

Elnök: THAN KÁROLY.

K o r n i c z k y M i k s a, aszói gyógyszerész tagtársunk elhalálozván, végrendeletében a k. m. Term. tud. társulatnak 200 forintot hagyományozott alapítványképen. Tudomásul van.

Titkár jelenti, hogy a Bugátalából kihirdetett pályakérdésekre a kitűzött határidőig (f. évi okt. 31-ikéig) a következő pályamunkák érkeztek be:

a) Az ásványtani pályakérdésre:

1. Omnia quae secundum naturam sunt, estimatione digna sunt. (Cicero.)

b) A növénytani pályakérdésre:

1. Experientia magistra vitae.

2. Magunknak használunk, ha a növények betegségeit tanulmányozzuk és orvosolni igyekszünk.

3. Munkásság az élet sója,

A romlástól mely meg óvja;

Csak az, ki nem hevert,

Várhat áldást s sikert (Tómpa.)

4. Buvárkodjál a természetben, de tartsd szemed előtt az igazságot.

c) Az állattani pályakérdésre pályamű tényleg nem érkezett be, de egy névtelen szerző kellő időben jelentette levél útján, hogy munkája kész, csak revideálása és tisztázása vesz még néhány hetet igénybe, s a választmányt arra kéri, hogy e pályamű beadásának határidejét december végéig hosszabbítsa meg. A választmány tekintettel arra, hogy a pályaműről a januárban tartandó közgyűlésig két szakembernek kell véleményt mondani, a határidőt december 15-ikéig hosszabbítja meg.

Titkár előadja, hogy a múlt választmányi ülésre annyi új tag jelentkezett, hogy a Közlöny ez idén nyomott példányaiból a legtöbb jelentkezőknek már nem jutott; ezeknek megküldetett a Társulat kiadványainak jegyzéke azon felszólítással, hogy válaszsának azokból a Közlöny értékének megfelelő kiadványokat s az új tagok legnagyobb része választott is belőlök, mi által több rendbeli kiadványunk jutott a tagok körébe, melyek különben talán nem terjedtek volna el. A választmány ez eljárást helyesnek találja és helyben hagyja.

Titkár jelenti, hogy a népszerű természettudományi előadásokat nov. 29-ikén dr. Mihalkovics Géza fogja megnyitni „Vázlatok az állatok fejlődés-története köréből” című előadásával, melyet decz. 6-ikán folytatni fog; decz. 20-ikán Keleti Károly tart előadást a népesedési mozgalomról, különös tekintettel hazánkra. Tudomásul szolgál.

A könyvtárba következő ajándékok érkeztek: Pantocsek József, Adnotationes ad floram et faunam Herczegovinae, Crnagorae et Dalmatiae; szerző ajándéka. Bernáth József, A magyarországi ásványvizek lelhelyei; szerző ajándéka. A II. József altárna ünnepélyes megnyitásának alkalmával Selmeczbányán 1878 október 21-én tartott előadások; dr. Szabó József ajándéka. Köszönettel vétetnek.

Titkár elszomorodással jelenti, hogy a múlt választmányi ülés óta heten hűnytak el tagtársaink közül, névszerint: Nyiliczay

Nándor, gyógyszerész Kecskeméten; Gyalay Béla, segédlelkész Új-Kigyóson; Koriczky Miksa gyógyszerész Aszódon; Migl János, plébános Börzsönyben; Donáth Ferencz, Szobbon; László Alajos, tanár Vácott; Miklovics György, tanár Rimaszombatban. Szomorú tudomásul szolgál.

Kiléptek négyen. Tudomásul vétetik. Az új tagokul ajánlottak nevei felolvasztattak s mindannyian, száma 18-an, megválasztattak; velök a tagok létszáma, a veszteségeket leszámítva, 4998-ra emelkedett.

XIII. SZAKÜLÉS.

1878, nov. 20-ikán.

Elnök: TAKÁCS JÁNOS.

I. Dr. Szabó József részletes jelentést tesz a II. József-altárna megnyitására, mely ünnepélyen dr. Hidegh Kálmánnal együtt a Társulatot képviselte. (Jelentése a Közlönyben fog megjelenni.)

II. Dapsy László különböző búzafajokkal tett termelési kísérletek eredményeiről értekezett, kifejtvén, hogy mily nagy befolyással van a művelés módja a termés mennyiségére és minőségére. (Mint cikk fog a Közlönyben megjelenni.)

III. Dr. Krenner József néhány kiválóbb példányát mutatja be amaz ásványgyűjteménynek, melyet Semsey Andor úr a nemzeti muzeumnak ajándékozott. Ilyenek voltak egy 16 mm. átmérőjű gyémántkristály a Capvidékről az anyaközetben ülve, több fekete gyémánt (Carbonát) Bahia vidékéről, ezüst Kongsbergből, arany Sziberiából, a diamantoid nevű igen szép gránát Szibériából, nagy Cinnabaritkristályok Almadenből stb. (Bővebben lásd a fűzet ásványtani rovatában.)

LÉVELSZEKRÉNY.

(51.) THORELL „MAGYARORSZÁG PÓKFAUNÁJÁ” RÓL. Thorell Herman Ottóhoz írt levelében (Genua nov. 2. 1878.) a többi közt ezeket írja:

„Pompás pókmunkája második kötetéről vajjon mit írhatnék önnek olyat, a mit már a nélkül is ki nem találhatna? Teljes életemben sohasem tanulmányoztam araneologiai munkát és csak ritkán más zoologiai munkát oly élvezettel, mint az öné! Mindenek előtt nagy szerencsének tartom, hogy a munka két nyelven jelent meg, továbbá hogy önálló, tehát könnyen hozzáférhető, nincsen eltemetve valami tudományos folyóirat tömkelegébe. Most senki sem ignorálhatja. Oly olvassmányt, a minőt az ön-bevezetése nyújt, az araneológus s más „czehes” urak aligha kaptak még valakitől s nagy hasznukra fog válni, föltéve; hogy még nem egészen ősiak, nem egészen bornirtak, tehát még képesek arra, hogy az igazságot belássák. Legtöbbjének alig van sejtelve a tudomány jelentőségéről, terjedelméről s kapcsolatairól: nem tudják, mily végtelenül korlátolt, szűk az a tér, a melyen fontoskodnak, s a melynek csak akkor lehet jelentősége, ha az egész biologiai kutatási térrel, sőt az emberi tudás egész rendszereivel megtalálja a kapcsolatot. E bevezetés talán — vagy inkább biztosan — sokakut meggyőzhet arra, mily szellemében kell dolgozni; megmutathatja nekik, hogy az öndicsőítésnél nagyobb cél is létezik még; hogy dolgozzanak a tudomány dicsőségéért, az emberiség meglődéséért, hogy ezt tehetik is, ha minden

munkát, legyen az bármily szerény vagy igénytelen, a tudomány igaz szellemében végeznek. Ez legalább az én reményem. E tekintetben azt a hitet táplálom, hogy önnel egy alapon állok.

Orismologiai rendszere kitünő; biologiai rendszere nem csak hogy génialisan van írva, hanem egyszersmind tanúbizonyosága annak a szeretetnek és szorgalomnak is, a melylyel ön pókjaink életét tanulmányozta. E résznek s egyáltalában mind annak az olvasása, a mit ön a pókok csodálatra méltó életéről és működéséről írt, visszaváraszsol engemet a boldog időkre, a midőn még magam is a szabadban barangolhattam, kutathattam, a midőn még nem voltam a szobához szegezve*, hól most csak a mi kedvenceink hulláit láthatom: A pókok valóban nagyon alkalmasak a biologiai alapon való rendszerezésre úgy-e? Számos más állatosztálynak és rendnek ily szerű rendszerezése, t. i. hogy az orismologiai a biologiaival egybevágjon — lehetetlen**. Nekem, a ki szintén azt hiszem, hogy a rendszer legfőbb feladata az, hogy az állatokat minden oldalról föltüntesse, az ön kísérlete nagyon becses. Mikor kámpom meg a III. kötetet? A magyar nyelvűt mindenüvé magammal hordozom; azért, hogy rögtön megkezdjem a tanulmányozást, mihelyt a leíró részt kezemhez veszem: A

* Thorell 12 év óta a betegágyhoz van szegezve; most Olaszországban keresi egészségét.

** H. O. azt mondja, hogy csak most nem lehetséges, mert még keveset tudunk.

többi nekem igen bajos. Az orosz nyelvet szintén pókleírásokból tanulmányozom, még pedig nem minden siker nélkül. Fogadja stb."

(52.) A következő sorok közlésére kértünk fel: Debreczen városának „Szepes“ nevű pusztáján, — azon helyen, a hol ez előtt néhány évvel igen nagy mennyiségű széksót sepertek, az ú. n. „Telegdy-féle“ tanyán, az illető tanya tulajdonosa, Telegdy László, alkalmas vízvezetés által a vizeket egy szabad medenczébe gyűjtötte és mellé egy fürdőhelyiséget rendezett be. A víz *minőleges* elemzésére felszólítva, ebben következő alkatrészeket találtam:

Az igenleges alkatrészek közül találtot: vas, nátrium, magnézium, kálium, calcium (kevés), ammonium (igen kevés) és mangán (nyomok). — A nemleges alkatrészi a víznek: szénsav, kovasav, chlór (kevés), jód (kevés), bróm (nyomok), salétromsav (igen kevés) és salétromossav (nyomok).

A víz azonkívül szerves alkatrészeket is tartalmaz.

Tulajdonaira nézve a víz égvényes, színe sárgás, túlmennyiségben szénsavas égvényeket, de különösen szénsavas nátront tartalmaz. A mennyileges elemzésnél 1000 rész vízben összesen 0.905 gr. szilárd fix anyagot és ugyanannyi vízben 0.85 rész szénsavas égvényeket találtam (szénsavas nátrorra kiszámítva).

Mínt hogy a víz nyílt medenczében van, azért az esőzések ennek mennyiségét és mennyileges összetételét lényegesen módosítják, miért is az elemzésnél — az illető tulajdonos kívánatára, a mennyiséget illetőleg csak is a fix szilárd anyagokra és a szénsavas égvényekre voltam tekintettel; mely utóbbi részek a jövő fürdői idény alkalmával és tartama alatt havonként kétszer fognak mennyilegesen meghatározatni.

DR. SCHVARCZER VIKTOR.

(53.) Következő levelet vettük: Az 1876-iki Közlöny 447-ik lapján dr. Pillitz úr a must savméréséről tanítást adván, a marónátronoldat elkészítésére nézve azt mondja, hogy egy liter oldatba 0.533 gram maró nátron kell.

Az ide való szintén borral foglalkozó gyógyszerész úrral ezt megbeszélvén, azon meggyőződésre jutottunk, hogy a kitett mennyiség oly csekély, hogy a közlemény hihetőleg nyomdahiában szenved; mert Mollenkopf — ki az ajánlott savmérő fel-találója — 19 gram nátront ír elő.

Igaz ugyan, hogy dr. Nyáry úr is tanítást ad a káliúg elkészítésére, s így akár a Mollenkopf, akár az ő utasítása szerint a kívánt folyadékot előállíthatnánk; de a Közlöny érdekében még is helyén látnám,

ha ezen ellenmondás kiderítettnek, annyi-val is inkább, mert dr. Pillitz úr a borász-terén, terjedelmes tanulmányozás által azok előtt, a kik a Közlönyt olvassák, minden esetre első tekintély, s így az ő utasításait legszívesebben követnők; — elég utalnom a czukormérőre, melylyel az eddigi tévedéseket rectificálta.

Kérem tehát ez előre bocsátott észrevételt dr. Pillitz úrral közölni s a vidéki borászok érdekében fölkérni, sziveskedjék a maró-nátron előállítására vonatkozó utasítását, ha az előbbi nyomdahiában szenvedne, rectificálni — ha pedig az csakugyan helyes, a tekintetben minket megnyugtani. LOVCSÁNYI PÁL. (A választ lásd a vegytani rovatban).

(54.) B. S. úrnak P.-ben. A fának tömötsége átlagosan véve annál nagyobb, minél lassabban történik az illető fának növése; ép úgy tömöttebb száraz és sovány földben, miut jó földben.

A fák tömötségének megítélésénél azonban még más körülmények is tekintetbe veendőek, azért a fenti szabály alól kivételek is vannak. „A tölgy, mondja Nördlinger, csak meglehetősen lassú növésnél és száraz talajban ad jó nehézfát“. A tiszafa (*Taxus baccata*) és a puszpáng (*Buxus sempervirens*) mint ismeretes, nagyon lassan nőnek, fájuk ennél fogva egynemű tömött és azért nagyon becses. A cserfára nézve külön adatokat nem ismerek, de azt hiszem, hogy e tekintetben a tölgyfával megegyező. (Lásd különben: Nördlinger: Die technischen Eigenschaften der Hölzer, p. 119—124). Kt. Gy.

(55.) H. K. úrnak N.-P.-án. Az át-küldött szőlőket megvizsgálván, ismét csak azt válaszolhatom, hogy gombát nem találtam, és a kóros tünetek tulajdonképi okát most sem vagyok képes határozottan megjelölni, a rendelkezésemre álló irodalomban sem találtam oly adatokat, melyek az itt fenforgó kórról felvilágosítást nyújtanának. Így tehát, mint azt már első ízben kimondtam, valószínűleg apró állatkák (bizonyos atkák) lesznek okozói e betegségnek; lehet azonban — és ezt a mostani tapasztalataim nyomán inkább vagyok hajlandó feltenni — hogy a bajnak oka légtüneti (meteorologiai) viszonyokban keresendő. Legalább a jégeső, vagy az eső után azonnal bekövetkező napfény néha hasonló foltokat idéznek elő a gyümölcsökön, mint a milyenek a beküldött szőlőkön észlelhetők. A kór jelenségei különben, véleményem szerint, még korántsem oly aggasztók, hogy már most a szőlő kiirtására kellene gondolni. Kt. Gy.

METEOROLOGIAI ÉS FÖLDDELEJESSÉGI FÖLJEGYZÉSEK A M. K. KÖZPONTI INTÉZETEN, BUDAPESTEN, 1878 NOVEMBER HÓBAN.

A.

Nap	Légnyomás milliméterben				Hőmérséklet C. fokban				Párányomás milliméterben				Nedvesség százalékokban				Csapadék milliméterben
	7h	2h	9h	közép	7h	2h	9h	közép	7h	2h	9h	Közép	7h	2h	9h	közép	
	reggel	d. u.	este		reggel	d. u.	este		reggel	d. u.	este	Közép	reggel	d. u.	este	közép	
1	748.7	749.4	751.2	749.8	1.7	7.0	0.9	3.2	4.9	4.5	4.4	4.6	94	61	89	81	—
2	52.0	47.0	41.3	46.8	-1.6	4.1	0.7	1.1	3.9	4.7	4.7	4.4	96	77	98	90	●✱ 51.4
3	32.9	34.5	34.8	34.1	7.2	4.2	2.4	4.6	6.9	5.2	5.2	5.8	91	84	94	90	● 1.2
4	38.4	40.3	42.6	40.4	2.0	3.0	3.3	2.8	4.3	4.9	4.2	4.5	82	87	73	81	● 1.0
5	41.5	40.6	38.2	40.1	-1.2	4.7	4.2	2.6	4.0	5.4	5.2	4.9	96	84	84	88	—
6	35.9	34.1	35.9	35.3	2.9	4.2	2.6	3.3	5.5	5.6	4.8	5.3	98	90	87	92	● 10.4
7	39.5	42.6	45.3	42.5	1.6	6.3	2.8	3.6	4.3	4.5	4.7	4.5	84	63	82	76	—
8	48.5	50.7	50.4	49.9	1.2	3.8	1.8	2.3	4.1	5.2	4.8	4.7	78	87	91	85	—
9	46.6	44.5	45.4	45.5	2.1	3.3	2.6	2.7	5.1	5.2	4.8	5.0	94	90	87	90	● 2.7
10	48.1	51.7	52.7	50.8	2.6	5.0	0.7	2.8	4.6	4.3	4.0	4.3	82	66	82	77	—
11	50.9	49.3	49.3	49.8	-0.6	8.2	4.4	4.0	4.1	5.3	5.1	4.8	92	65	82	80	—
12	47.0	46.7	46.8	46.8	3.6	5.0	5.0	4.5	4.7	6.0	6.2	5.6	80	92	95	89	● 19.0
13	44.5	44.7	45.5	44.9	6.4	7.8	8.5	7.6	7.1	7.7	8.2	7.7	99	98	99	99	● 1.8
14	44.6	40.8	34.7	40.0	7.0	13.3	14.7	11.7	7.3	9.0	8.1	8.1	98	80	64	81	● 0.9
15	41.7	44.1	46.5	44.1	8.4	12.7	8.0	9.7	5.3	6.2	6.2	5.9	65	57	78	67	—
16	47.9	48.0	47.2	47.7	3.2	10.6	8.0	7.3	5.4	7.2	6.9	6.5	93	74	86	84	—
17	45.9	44.9	45.4	45.4	6.3	9.7	8.8	8.3	6.4	7.5	8.1	7.3	90	84	96	90	● 9.3
18	46.8	48.1	50.3	48.4	6.9	9.8	3.9	6.9	6.7	7.2	5.9	6.6	90	80	97	89	—
19	53.1	54.6	57.1	54.9	4.0	7.3	5.6	5.6	5.8	6.3	5.8	6.0	95	83	85	88	—
20	58.1	57.3	55.7	57.0	2.2	7.8	5.4	5.1	5.0	5.1	5.1	5.1	93	64	77	78	—
21	51.7	49.5	46.3	49.2	5.8	7.4	7.8	7.0	6.1	7.4	7.6	7.0	88	96	96	93	● 24.0
22	40.2	41.3	45.1	42.2	7.9	6.9	5.6	6.8	7.9	6.4	5.3	6.5	99	86	79	88	● 8.8
23	49.4	50.8	53.3	51.2	3.4	6.7	3.5	4.5	4.9	4.8	4.6	4.8	83	66	78	76	—
24	54.1	52.7	51.9	52.9	3.6	6.5	6.2	5.4	5.2	6.4	6.7	6.1	88	88	94	90	—
25	49.9	49.2	48.9	49.3	3.4	7.5	7.2	6.0	5.4	6.4	6.7	6.2	93	83	89	88	—
26	48.8	48.0	47.3	48.0	2.8	8.1	8.3	6.4	5.3	6.8	6.9	6.3	94	85	86	88	● 0.3
27	46.6	46.3	45.7	46.2	6.4	14.2	11.3	10.6	6.8	10.0	8.7	8.5	94	84	88	89	—
28	45.7	45.5	44.5	45.2	12.0	12.8	9.2	11.3	7.7	8.7	7.8	8.1	74	80	91	82	—
29	42.6	41.8	42.8	42.4	7.6	10.9	9.6	9.4	7.3	9.1	8.6	8.3	94	94	96	95	● 3.2
30	44.8	45.4	46.0	45.4	6.5	6.6	5.6	6.2	7.1	5.6	4.7	5.8	99	71	69	80	● 2.2
Közép	746.2	746.1	746.3	746.2	4.2	7.5	5.6	5.8	5.6	6.3	6.0	6.0	90	80	86	85	—

A hőmérséklet valódi közepe: + 5.6 C°. — A légnyomás maximuma: 758.1 milliméter, 20-kán reggel 7 óraker. — A légnyomás minimuma: 732.9 milliméter, 3-án reggel 7 óraker. — A hőmérséklet maximuma: + 14.7 C°. 14-ikén este 9 óraker. — A hőmérséklet minimuma: - 1.6 C°. 2-án reggel 7 óraker. — A nedvesség minimuma: 57%, 15-ikén d. u. 2 óraker. — A napok száma, melyeken csapadék esett: 14. — A csapadékok összege 136 millim. — Elpárolgás: 19.8 millim.

Jelek magyarázata: köd ☁, eső ●, hó ✱, villámlás ⚡, égi háború ☄, jégeső ▲, dara ▽, ónos idő ☁. harmatvíz ☁ jellel jelöltetik. — ny = nyoma.

METEOROLOGIAI ÉS FÖLDDELEJESSÉGI FÖLJEGYZÉSEK A M. K. KÖZPONTI INTÉZETEN, BUDAPESTEN, 1878 NOVEMBER HÓBAN.

B.

Nap	Szélirány és szélere			Felhőzet				Ozon			Delejes elhajlás				Delejes intensitas (N.)			
	7h	2h	9h	7h	2h	9h	közép	éj-jel.	nap-pál	8h	10h	2h	9h	8h	10h	2h	9h	
	reggel	d. u.	este	reggel	d. u.	este				reggel	d. e.	d. u.	este	reggel	d. e.	d. u.	este	
1	W ¹	W ²	W ¹	10	3	0	4·3	6	1	8°54·8	8°55·7	8°58·3	8°55·7	67·0	66·1	69·0	68·7	
2	S ¹	NE ²	NE ⁵	2	10	10	7·3	0	0	54·3	55·5	57·5	55·8	68·3	66·2	67·5	68·5	
3	S ³	NE ¹	W ¹	7	10	10	9·0	5	6	55·1	55·0	57·8	55·8	69·4	66·6	68·5	68·8	
4	NW ⁵	W ⁵	SW ³	9	9	9	9·0	8	9	56·5	58·3	58·6	55·3	69·0	64·2	66·7	64·3	
5	S ²	S ¹	—	7	10	10	9·0	0	4	55·1	55·5	57·7	55·5	64·5	63·0	64·4	64·9	
6	E ¹	W ¹	NW ⁴	10	10	9	9·7	6	0	55·3	55·5	57·4	55·5	65·5	65·4	64·6	66·9	
7	NW ²	—	W ¹	7	2	9	6·0	3	7	55·7	56·0	58·3	56·1	67·0	67·5	67·4	66·4	
8	W ¹	S ¹	—	2	1	9	4·0	0	4	56·0	55·0	58·4	56·4	69·1	69·1	67·1	66·0	
9	SE ¹	W ¹	W ²	10	10	9	9·7	1	0	55·8	55·8	56·9	55·7	66·4	66·8	66·7	67·7	
10	W ⁶	SW ²	S ¹	7	7	0	4·7	5	7	55·8	57·3	58·0	56·0	69·4	68·4	67·4	67·8	
11	SE ¹	S ³	S ¹	2	6	2	3·3	4	1	55·4	56·2	57·8	55·6	67·9	66·1	67·8	67·8	
12	SW ¹	N ¹	N ²	7	10	10	9·0	0	0	55·3	56·2	57·4	55·9	68·9	68·3	69·1	68·4	
13	N ¹	E ¹	NE ¹	10	10	10	10·0	0	0	55·4	56·4	57·4	55·7	69·0	68·2	69·6	69·4	
14	N ¹	SE ²	SE ⁴	10	3	9	7·3	0	0	55·5	56·9	58·4	47·6	71·1	68·4	66·8	63·9	
15	S ²	S ²	E ¹	1	8	1	3·2	0	6	57·0	57·4	57·5	55·3	66·6	65·2	66·0	66·5	
16	W ¹	—	W ¹	2	6	8	5·3	0	0	55·3	55·5	56·5	54·3	66·4	66·0	65·0	67·0	
17	E ²	NE ²	W ¹	9	10	10	9·7	0	0	55·1	55·6	57·4	56·2	67·6	65·9	66·1	66·9	
18	SW ¹	E ¹	W ²	10	9	3	7·3	0	3	56·4	56·7	56·5	54·9	68·4	66·1	66·1	68·3	
19	N ²	NE ²	—	10	10	6	8·7	0	7	55·6	56·1	57·2	54·6	71·9	71·0	68·5	67·2	
20	W ¹	E ³	N ²	0	8	9	5·7	0	0	54·7	55·9	57·4	54·5	66·8	66·4	68·0	67·3	
21	N ²	—	—	10	10	10	10·0	0	0	55·0	55·3	57·4	54·8	68·7	67·3	68·2	69·4	
22	NE ¹	W ⁴	W ⁵	10	10	9	9·7	6	6	55·0	55·5	56·3	54·7	63·1	68·2	69·1	67·8	
23	W ²	W ³	W ²	6	3	9	6·0	5	6	55·0	55·8	56·5	55·2	69·4	68·4	70·1	69·0	
24	—	E ¹	—	10	10	10	10·0	0	2	55·4	56·6	57·1	53·5	69·9	69·3	70·4	70·8	
25	S ¹	—	—	7	9	4	6·7	0	6	55·4	55·6	56·6	55·1	71·0	70·4	71·2	70·0	
26	SW ¹	S ¹	S ¹	5	10	1	5·3	0	0	55·5	56·6	56·7	54·8	71·0	70·9	71·6	70·7	
27	E ¹	S ¹	SE ²	5	9	0	4·7	0	0	54·9	55·7	57·2	54·9	70·7	70·0	70·3	70·6	
28	S ²	—	E ²	7	10	5	7·3	1	0	55·5	56·5	56·5	54·9	73·1	72·9	70·2	69·6	
29	—	S ²	E ¹	10	10	9	9·7	0	0	55·7	55·5	57·5	53·5	72·6	71·8	72·6	68·0	
30	SW ³	W ³	W ³	10	9	9	9·3	0	7	55·3	55·5	57·0	54·7	70·8	70·3	70·5	71·8	
Közép	—	—	—	7·1	8·1	7·0	7·4	2·3	1·9	—	—	—	—	—	—	—	—	

A szélirányok eloszlása : N. NE. E. SE. S. SW. W. NW. — Közép szélere : 1·6. százalékokban : 9. 9. 13. 6. 21. 8. 30. 4.

A szélirányok jelölési módja ugyanaz, melyet Angolországban használnak, ú. m. *észak* = N (north), *dél* = S (south), *kelet* = E (east), *nyugat* = W (west).

Hibaigazítás. A III-ik füzetben a 437-ik lapon az első kikezdés így olvasandó: A főtápszerek közül a két orvosnál a *hűsmennyisége* tetemesen felülmulta a két munkás *hűsmennyiségét* stb.

Ugyan ezen füzet 439-ik lapján a számadatok czimei felcserélendők úgy, hogy a nitrogén essék az első, a phosphorsav pedig a második sor fölé.

VÉGE A X-İK KÖTETNEK.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedély — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.